

WHO SETTLED THE ACCOUNT?

OPERA - THE LEGACY

FERDINANDO FREGA

XANA I MANI A HAKELEKE BILU?

SEMANTIC REALITY 2026 · SHAREHOLDERS · 03

*Malume Warren, Wall Street ni Xikweleti lexi Ku Nga Riki na
Xitatimende xa Timali lexi Xi Kombisaka.*

Nimadyambu man'wana ya Ndzhati, khibodi ya mina yi ri karhi yi vonakala ni lwandle ri ri karhi ri hahlukela hi ku miyela ehenhla ka maribye ehansi ka fasitere, ndzi tikume ndzi tivutisa loko Malume Warren a ri karhi a lunghiselela ku huma ka yena hakunene.

A ndzi swi anakanyanga hi ku tikurisa.

Ndzi swi ehleketile hikuva tinomboro, leti ta ntiyiso, a ti tshikile ku hlamusela ntsheketo khale ka khale, naswona eOmaha va swi tiva ku tlula un'wana ni un'wana leswaku loko mimpimo ya khale yi miyela, hakanyingi i hikuva xin'wana xi se xi vulavurile emahlweni ka yona.

Va ha yi vitana makete, kamara yoleyo laha swiave, swa ku hambanisiwa, swiviko swa tin'hwetiniharhu ni huwa swi cincanaka emavokweni.

Kambe kamara ya ntiyiso, leyi ku tekiwaka swiboho eka yona leswaku i mani a hanyaka ni leswaku i mani a nyamalaka, a ya ha ri kamara yoleyo.

I khibodi.

Naswona ku sukela khale, khibodi yi ve na nkucetelo lowukulu eka mfungo ku tlula hofisi yin'wana ni yin'wana ya vuxavisi.

Ndzi landzelerile ndlela ya ntsheketo lowu hi tindlela timbirhi leti hlanganaka ku fana ni tindlelana ta le tintshaveni.

Yo sungula i nkarhi wa vutomi bya ntungu wa matsalwa.

Nkarhi wun'wana ni wun'wana loko ku humelela xihlamariso endzeni ka sisiteme ya khampani, nhlamulo yo sungula yi tshama yi ri yin'we: mutshunguri wa milawu. Tigweta. Mapapila. Switsundzuxo. Swilemukiso swa nawu.

Loko sweswo swi nga ringaneli, goza leri landzelaka i ku sivela hi aligoritimi. Ku hunguta mpfumawulo. Ku fihla xikombiso xa vuvabyi eswitlangeni leswi nga vonakiki swa tinjhini to lavisisa.

Naswona loko na sweswo swi tsandzeka, ku sala ndlela yin'we ntsena: ku hanya swin'we.

Kambe matsalwa lawa ndzi ma hlotaka ndzi ri etafuleni leri a ma lavi ku hanya swin'we.

A ma tumbuluxiwanga leswaku ma tiyiseleriwa.

Ma tumbuluxiwile leswaku ma sala.

Swi sungula hi mianakanyo, leyi khulukelaka eka miehleketo kutani hi ku hetelela yi tswala mintiyiso, endlelo leri nga tolovelekangiki, ro hambana ni man'wana yo tala, leri nga riki leri lulameke kumbe leri hetisekeke, leri tirhaka ntsena ku tumbuluxa xilo lexi nga riki pulani, xilo lexi ku nga riki na munhu loyi a languteleke leswaku xi va kona.

Ndlela ya vumbirhi yi olova ku yi hlamusela naswona yi tika ngopfu ku amukeriwa hi tikamara ta tihuvo:

I ntsheketo lowu hanyisaka mfungho, ku nga ri mfungho lowu hanyisaka ntsheketo.

Susa ntsheketo wa xikhale. Susa ndzayo ya khampani leyi tirhweleke ku tlula lembe-xidzana ra nsimbi.

Leswi salaka i xiphemu xa pulasitiki lexi nga riki na vito exitlangeni.

Hi nkarhi lowu vavekisi va swi vonaka leswaku nhlangano wu lahlekeriwe hi vutitivi bya wona bya nhlamuselo, ku sungula ku xavisa swiave.

Naswona kona, hi kona kona, ku sungula na nkateko wo xava.

Malume Warren u tshame a swi twisisa sweswo.

A nga si tshama a tlanga mali hakunene eka tifekitari.

U tlanga eka ku tiya, eka mahanyelo ni le ka vulawuri lebyi miyeleke lebyi vitaniwaka ntsundzuko wa vanhu hinkwavo.

Hi swona leswi a tshameke a swi xava a swi fihlile ehansi ka swiave ni switatimende swa timali.

A ku ri na nkarhi lowu matimba ya mfungho a ma pimiwa hi ndhawu leyi wu yi tekaka eswitlangeni swa switolo.

Namuntlha ma pimiwa hi ndhawu leyi wu yi tekaka entsundzukweni wa didjitali wa vanhu.

Tinjhini to lavisisa a ti bohi nkoka wa ntsheketo.

Ti tsala ku famba ka nyingiso wa vanhu hinkwavo.

I switirhisiwa swo languta, a hi switirhisiwa swo lerisa.

Naswona loko ntsheketo lowu tiyimeleke wu hundza ntsheketo wa nhlangano, a wu hluli mphikizano wa xithekiniki.

Wu kombisa leswaku xiphemu xa vutitivi bya mfungho xi se xi sungule ku rhurhela kun'wana.

Tikhampani ti nga ha ya emahlweni ti ri na tiphatente, tifekitari,
mimfungho ya nawu ni mintlawwa ya ku hangalasa nhundzu.

Ti nga ha fambisa tibajete, tiphulogireme ta swinavetiso,
tinhlengeletano ni swiviko swa tin'hweti tinharhu.

Kambe a ku na xin'we xa swilo sweswo lexi tiyisisaka vulawuri bya
nhlamuselo.

Nhlamuselo yi hanya laha ntsheketo wu yaka emahlweni wu
pfumeriwa kona.

Loko vun'wini bya nawu ni vun'wini bya nhlamuselo swi tshika ku
fambelana, makete a wu angula hi ku hatlisa.

Wu ya emahlweni wu languta tinomboro.

Wu ya emahlweni wu hlaya switatimende swa timali.

Wu ya emahlweni wu phinda mimpimo ya tin'hweti tinharhu leti
hundzeke.

Kambe ehansi ka le henhla, xin'wana xi se xi cincile.

Switatimende swa timali swi tsala rifuwo.

Vanhu va tsala ku tshembeka.

Naswona loko mimpimo leyimbirhi yi sungula ku hambana,
kwalomu ka minkarhi hinkwayo i wa vumbirhi lowu voneke
vumundzuku ku sungula.

Hi swona swi endlaka leswaku, loko ntsheketo lowu tirhaka
ehandle ka vulawuri bya khampani wu sungula ku hlula tindlela ta
ximfumo eku tekeni ka nyingiso wa vanhu, xikombiso xexo xi nga
tekiwi tani hi huwa ya le ndzhaku.

I vumbhoni bya leswaku rifuwo ri sungurile ku lahlekeriwa hi ku tiyimela ka rona eka nhlamuselo.

Naswona loko Berkshire hi ku hetelela yi huma eka swiave leswi thyakeke, ku huma koku a hi ku baleka.

I tinhlamulo leti pimiweke eka ntiyiso lowu moya wa mfungho wu se wu rhurheleke kun'wana.

Kambe eka ntsheketo wun'wana ni wun'wana wa xikhale, Malume Warren a nga si suka, vavekisi lavatsongo va suka ku sungula.

Timakete a ti xavisani hi nhundzu.

Ti xavisana hi vuxaka.

Naswona loko makete wu nyika leswi susiweke vutitivi bya swona, xikwama xa vutshembiwa a xi xavi hi mali ya vabangi.

A xi xavi.

Xi mita vutitivi.

Nhlangano wun'wana ni wun'wana wu hlengeleta xikweleti lexi nga vonakiki.

A hi eka mabangi, kambe eka matimu ya wona hi woxe.

Xitshembiso xin'wana ni xin'wana lexi rivariweke.

Nkoka wun'wana ni wun'wana lowu hungutiweke wu va slogani.

Nsinya wun'wana ni wun'wana wu siviwa hi endlelo.

Rito rin'wana ni rin'wana leri yaka emahlweni ri vuriwa endzhaku ko lahlekeriwa hi nhlamuselo ya rona.

Hinkwaswo swi nghena eka xitatimende xa timali lexi nga humeleliki eka swiviko swa tin'hwetiniharhu naswona lexi nga

tiyisisiwiki hi mukamberi wihi na wihi.

Malembe yo tala swi vonaka onge a ku na munhu loyi a nga ta kombeleriwa ku hakela.

Kutani siku ra ku hakela ri fika.

Naswona makete wu kuma leswaku swikweleti swa ntsheketo swi landzela milawu yo tiya ku tlula swa timali.

Ekuni heteleleni, bilu ri tshama ri hakeriwa.

Naswona hakanyingi, ri hakeriwa hi vanhu lava nga si tshamaka va tshama etafuleni.

PS.

Mutshamaxitulu loyi a hlayaka leswi,

Ina, ndzi vulavula na n'wina.

Ketani leyi mi bohelaka xitulu xa n'wina eka yona a hi rifuwo ra nkarhi wo leha.

Mi ve na nguva ya n'wina.

Mi kume mali ya n'wina.

A ku na munhu loyi a kanakanaka mbuyelo wa n'wina.

Kambe mintsheketo yi na mukhuva wo hlawuleka:

Yi tsundzuka dola yo sungula kahle ku tlula miliyoni yo hetelela.

Minkarhi yin'wana xiave xitsongo ngopfu xi ringanela ku pfula ntlangu lowu hi ku hetelela wu nga ta cinca vini.

Tidola ta makume nkombo ti nga ha vonaka ti ri hava nkoka.

Ku kondza ti va mali yo sungula leyi ntlangu hinkwawo wu
humaka eka yona.

Vavasati va dyondzisa vana dyondzo leyi ku sukela eka
switukulwana swo tala:

hlayisa mali leyi u yi nyikiwaka tani hi nyiko, hikuva siku rin'wana
u nga ha yi lava.

I xin'wana xa switsundzuxo leswi vana hakanyingi va swi rivalaka
hi nkarhi lowu va twaka mpfumawulo wa xitlangiso xo sungula.

Mina, hi ndlela leyi nga hlamuselekiki, a ndzi xi rivalanga.

Ferdinando Frega
BLADEFREGA · Nando the Scribe